

Planredegørelse og Konsekvensvurdering for

ÅMOSE Å-SYSTEMET

omfattende amtsvandløbene
TYSINGE Å og BRÆNDEMØLLE Å,
ÅMOSE Å og ØVRE HALLEBY

V E S T S J Æ L L A N D S A M T

J.nr. 9-21-01-17V-0001-1993

J.nr. 9-21-01-13V-0001-1994

J.nr. 9-21-01-01V-0001-1994

J.nr. 9-21-35-0001-1988

J.nr. 9-21-16-0001-1991

1. oktober 1996

INDHOLDSFORTEGNELSE

Planredegørelse og Konsekvensvurdering	Side
1. Indledning	1
2. Naturgrundlag	3
2.1 Topografiske forhold.....	3
2.2 Nedbør- og afstrømning.....	3
3. Recipientmæssige forhold	5
3.1 Historiske forhold	5
3.2 Vandindvinding.....	5
3.3 Udledninger.....	6
3.4 Biologiske forhold	6
4. Plangrundlag	8
4.1 Vandløbsplanen.....	8
4.2 Spildevandsudledningen	9
4.3 Vandindvindingsplan	11
4.4 Landbrugsplan.....	12
4.5 Fredningsplan.....	13
5. Konsekvensvurdering	15
5.1 Generelt om afvandings- og miljømæssige forhold.....	15
5.2 Specielt for Åmose Å-systemet.....	16
5.3 Vedligeholdelseskrav	18

Planredegørelse for Åmose Å-systemet.

1. Indledning

Vandløbsregulativer udarbejdet efter vandløbsloven af 9. juni 1982 skal indeholde en redegørelse for grundlaget for og konsekvenserne af regulativet.

Indhold

Planredegørelsen indeholder en kort beskrivelse af de topografiske og de afstrømningsmæssige forhold i området. Endvidere beskrives de recipientmæssige forhold og de påvirkninger, som vandløbet udsættes for. Ligeledes omtales de krav, som de forskellige sektorplaner sætter til vandløbene og deres omgivelser.

Åmose Å-systemet Åmose Å-systemet omfatter følgende offentlige vandløb:

Amtsvandløb	Kommunevandløb
Tysinge Å	Tysinge Å Slambækken Rendebækken Sønderstrup Å Tysingegrøften Stestrupgrøften Møllerenden Have-Borupgrøften
Brændemølle Å	Vallenderød Bæk
Åmose Å	Skee Å Tåstrup Å Skolegrøften Egholmgrøften Vanløse Mose Å Æskemose Å Muskebækken Maglemoseløbet Østrup Skovløbet Undløse Mose Dønnerbækken Møllerenden Sandlyng Å Veddeløbet Galtebjerggrøften Assentorpgrøften Fugle Å Lyngbækken Brovadgrøften Lillemosegrøften Rendebækken Møllerenden Hesselbjerggrøften Kællingerenden Teglværksgrøften
Nedre Åmose Å	
Skarresø Regstrup Å	Ravnebækken
Øvre Halleby Å	Landgrøften Langmarksgrøften Løgtved-Buerupgrøften

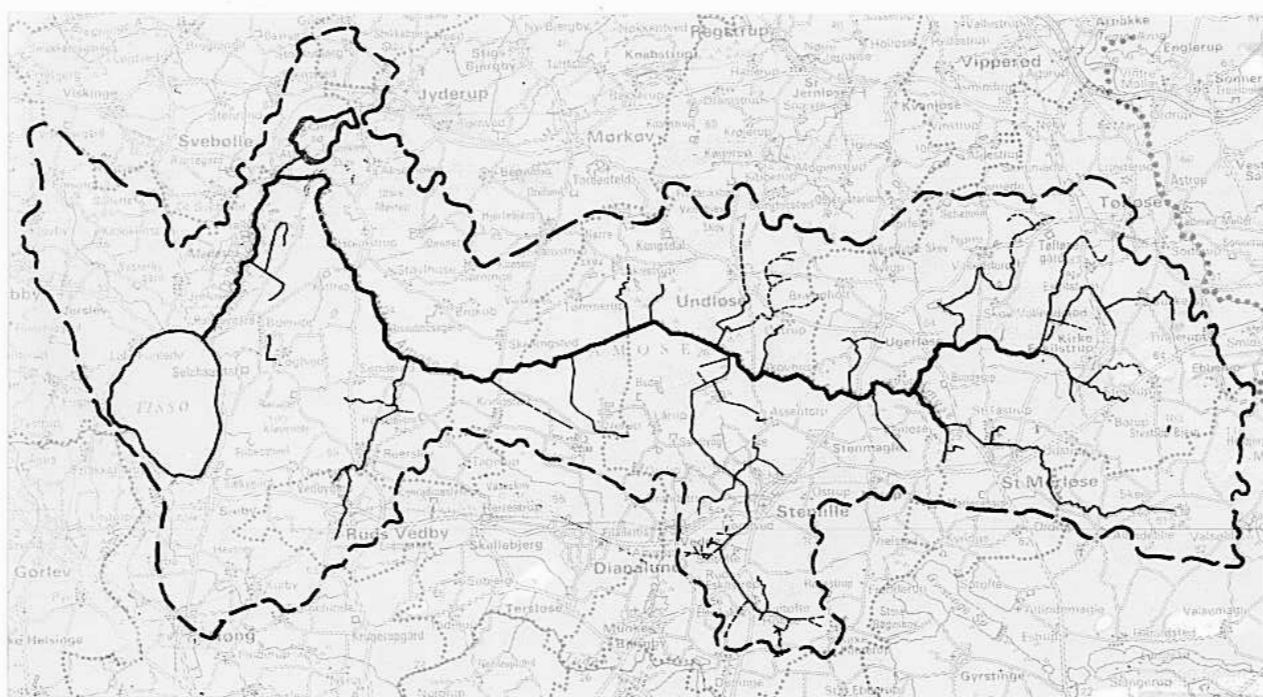
2. Naturgrundlag

2.1 Topografiske forhold

De østlige dele af Åmose Å-systemet løber gennem et svagt kuperet morænelandskab. Længere mod vest fra Østrup Skov domineres landskabet af Åmosens store flade i kontrast til de kraftigt kuperede landskaber både nord og syd for Åmosen.

Fra Bromølle til Øresø løber Nedre Åmose Å gennem et skovrigt kuperet område af stor landskabsmæssig værdi inden åen under navnet "Øvre Halleby Å" løber gennem Lille Åmose og ud i Tissø.

Under vejs får Nedre Åmose Å tilløb af Regstrup Å, som med et kraftigt fald på den nedre del af vandløbet udgør afløbet fra den betydeligt højere beliggende Skarresø.

1:250.000

 Vandløb Oplandsgrænse

2.2 Nedbør- og afstrømning

Nedbør

Vestsjællands Amt får generelt en ringe nedbørsmængde, idet årsmiddelnedbøren er 560 mm. I oplandet til Åmose Å-systemet er gennemsnitsnedbøren normalt på lidt over 600 mm.

Afstømning

Afstømningen har det for østdanske vandløb karakteristiske forløb med meget stor forskel mellem en meget ringe sommervandføring og en stor vintervandføring. Der findes målestationer i Åmose Å ved Ugerløse Bro og ved Bromølle. Middelværdierne af de årlige målinger er således:

	Ugerløse Bro	Bromølle
Periode	1982-90	1971-90
	l/sek./km ²	
Medianminimums-afstrømning	0,4	0,9
Sommermiddel-afstrømning	2,6	3,2
Årsmiddel-afstrømning	6,9	7,1
Vintermiddel-afstrømning	11,3	11,0
Medianmaksimum-afstrømning	40,0	33,3

De store forskelle skyldes, at kun en ringe del af vandet i de sjællandske vandløb kommer fra grundvandet. Vandføringen er derfor meget afhængig af forhold som nedbør og temperatur.

3. Recipientmæssige forhold

3.1 Historiske forhold

Ældre regulativer	I de ældre regulativer er der ikke opført mange oplysninger om de konkrete indgreb, så oplysningerne fra før århundredeskiftet er sparsomme.
Regulering af Øvre Halleby Å	Strækningen fra Øresø Mølle til Tissø blev reguleret i 1889. Ved samme lejlighed skiftede denne vandløbsstrækning navn til Øvre Halleby Å. Strækningen fra Bromølle Skov til Øresø blev benævnt Nedre Åmose Å. Denne strækning er ikke reguleret med undtagelse af mindre reguleringer i forbindelse med møllerne.
Regulering af Åmose Å	Åmose Å er reguleret to gange. Første gang i 1931-32, hvor der skete en del reguleringer på strækningen fra Vanløse til 1162 m nedstrøms Bromølle. Anden større regulering af Åmose Å skete omkring 1960, hvor strækningen fra Undløse til Bromølle blev uddybet og reguleret. Ved denne lejlighed blev ca. 1 km vandløb nedstrøms Bromølle lagt i en tunnel. Omlægningen af Åmose Å betød også, at Sandlyng Å blev flyttet på det nederste løb.
Brændemølle Å og Tysinge Å	Den øverste strækning af Brændemølle Å er reguleret og uddybet i 1899. I 1912-13 blev næsten hele Tysinge Å reguleret, og der blev foretaget ret omfattende uddybninger.

3.2 Vandindvinding

Der sker kun i ringe omfang indvinding af overfladevand i oplandet til Åmose Å-systemet.

Derimod indvindes grundvand fra vandværker i Tølløse, Kr. Eskilstrup, St. Merløse, Ugerløse, Nyrup, Stenlille, Stenmagle og Undløse i den østlige del af oplandet, mens der i den vestlige del af oplandet indvindes fra vandværker i Niløse, Skellingsted, Ruds Vedby, Reerslev og Buerup-Løgtved.

Endvidere findes enkelte mindre vandværker samt mange private boringer, hvorfra der indvindes vand til markvanding m.v.

3.3 Udledninger

Spildevand

Tidligere udledtes store mængder af urensset eller dårligt rensset spildevand til vandløbene.

Nu udføres de fleste steder en rensning af spildevandet i rensningsanlæg af højere eller lavere kvalitet. Dette har bevirket, at vandkvaliteten i de fleste vandløb er forbedret væsentligt, uden at den ønskede målsætning endnu er opnået.

Til Åmose Å-systemet udledes spildevand fra mekanisk-biologisk rensningsanlæg i Tølløse, St. Merløse, Ugerløse, Undløse, Nyrup, Stenlille, Kr. Flinterup, Orebo, Lårup og Ruds Vedby.

Endvidere udledes spildevand fra mekanisk rensningsanlæg i Kr. Eskilstrup, Udstrup, Assentorp, Niløse, Kongsted, Skellingsted, Skamstrup og Ulkestrup. Endelig findes en række mindre udledninger, hvor spildevand udledes uden tilstrækkelig rensning.

Regnvand

Regnvand udledes til vandløbene fortrinsvis gennem markdræn.

Dette kan i forbindelse med kraftige regnskyl bevirke, at vandmængden i vandløbene pludselig forøges kraftigt. Sådanne voldsomme ændringer af vandmængderne kan medføre uheldige påvirkninger af vandløbene. De biologiske forhold forstyrres, erosionen af vandløbets sider bliver større og risikoen for oversvømmelser forøges.

Desuden kan der med en kraftig regnvandsafstrømning tilføres vandløbene store mængder af sand og lignende, som ved aflejring i vandløbene forringer både de biologiske forhold og vandføringsevnen.

3.4 Biologiske forhold

De biologiske forhold i vandløbene undersøges årligt. Her registreres en lang række forhold, som belyser vandløbets biologiske tilstand.

De bedste forhold findes i vandløb med gode strømforhold og afvekslende fysiske forhold. Hvor strømmen er kraftig, vil sand og eventuelt slam ikke aflejres, og bunden vil være gruset eller stenet.

Gode bundforhold findes i store dele af Brændemølle Å samt Nedre Åmose Å, hvor der mange steder er sten- og grusbund. Enkelte strækninger af Tysinge Å, Sandlyng Å, Tåstrup Å og Vallenderød Bæk har lignende gode bundforhold.

Størstedelen af vandløbssystemet er dog karakteriseret af ringe fald, og sandet bund. Hårdhændet vedligeholdelse og store udledninger af regnvand kan også skabe en sandet bund, hvor der ellers burde være sten og grus. Sådanne forhold findes f.eks. i Sandlyng Å og Møllerenden.

Vandkvaliteten er bl.a. afhængig af om vandløbet er spildevandsbelastet. Ved udledning af spildevand fra rensningsanlæg vil vandet blive uklart og i stærkt regulerende vandløb vil vandhastigheden være så ringe, at der aflejres slamlag på bunden.

Vandkvaliteten er gennemgående acceptabel i Åmose Å og samt i Øvre Halleby Å.

I tilløbene er forureningsgraden knap tilfredsstillende.

4. Plangrundlag

Amtsrådet har i henhold til lovgivningen udarbejdet diverse sektorplaner, som indgår i regionplanen for Vestsjællands Amt. Regionplan 1993-2004 forventes vedtaget af amtsrådet i december 1993.

4.1 Vandløbsplanen

I vandløbsplanen for Vestsjællands Amt er der detaljeret gjort rede for de målsætninger, der er opstillet for de enkelte vandløb.

I det følgende gives et kortfattet resume af de målsætninger og tilhørende krav til vedligeholdelsen, der stilles til de enkelte grupper af vandløb.

Målsætning A: "Særligt naturvidenskabeligt interesseområde".

Målsætning A anvendes for vandløb med et sjældent og sårbart dyre- og planteliv. Der er kun udpeget ganske få vandløb med denne målsætning, og det er fortrinsvis små uberørte vandløb f.eks. skovbække.

Da naturtilstanden i disse vandløb ønskes bevaret, må vedligeholdelsen begrænses mest muligt eller helst helt undlades.

Målsætning B₁: "Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk".

Målsætning B₁ anvendes primært for forholdsvis små vandløb med frisk strøm, gruset/stenet bund og iøvrigt varierede fysiske forhold. Der er eller ønskes skabt mulighed for et artsrigt dyreliv samt gode gydepladser for laksefisk.

For at opfylde målsætningen må vedligeholdelsen begrænses mest muligt.

Målsætning B₂: "Laksefiskvand".

Målsætning B₂ anvendes fortrinsvis for middelstore vandløb med en vanddybde på mindst 25 cm året rundt. Strømforholdene er gode, og bunden er stenet og gruset. Der er eller ønskes skabt mulighed for en god bestand af ørredfisk samt bl.a. ål, gedde og skalle.

For at bevare gode livsbetingelser for fiskelivet må vedligeholdelsen foretages meget skånsomt.

Der må ikke være spærringer for fiskenes vandring til gydepladserne.

Målsætning B₃: "Karpefiskvand".

Målsætning B₃ anvendes typisk for de nedre langsomtflydende dele af vore vandløbssystemer med ringe fald og mudret/sandet bund. Målsætningen benyttes også for de øvre og mindre vandløb, der har ringe fald, og for vandløb, der er middel til stærkt regulerende.

Der er eller ønskes skabt betingelser for en god bestand af ål, aborre, gedde og karpefisk. Desuden skal der være passagemulighed for fisk til øvre strækninger.

På grund af de ofte ringe faldforhold kan der for disse vandløb stilles væsentlige krav til vedligeholdelsen for at sikre afledningen af vand. Vedligeholdelsen må dog udføres på en sådan måde, at der opretholdes eller skabes gode livsbetingelser for fisk og smådyr.

Målsætning C, D og E: (C) "Vandløb der skal anvendes til afledning af vand",
(D) "Vandløb påvirket af spildevandsudledning" og
(E) "Vandløb påvirket af vandindvinding".

Vandområdeplanen stiller ikke specielle krav til vedligeholdelsen af vandløb målsat i disse grupper. Der skal dog tages hensyn til fiskepassage til de tilstødende vandløb.

Ikke målsatte vandløb En række mindre kommunale og private vandløb er ikke medtaget i vandområdeplanen, men kan være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. For disse vandløb gælder, at miljøkvaliteten skal være så god, at basismålsætningen - B₃ - kan opnås.

Målsætninger De valgte målsætninger for amtsvandløbene i Åmose Å-systemet er anført i afsnit 5.2.

4.2 Spildevandsudledningen

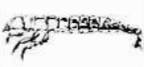

Som følge af vandløbenes forholdsvis ringe sommervandføring er disse meget følsomme overfor spildevandsudledninger, der skaber en dårlig vandløbskvalitet.

Vandløbskvaliteten kan udtrykkes ved begrebet "forureningsgrad", der primært er afhængig af forureningspåvirkningen, men også i høj grad afhængig af vandløbenes øvrige fysiske forhold, som f.eks. ringe fald eller stærkt reguleret forløb.

I vandområdeplanen anvendes følgende 4 forureningsgrader ved bedømmelsen af vandløbskvaliteten, idet forureningsgraden bedømmes efter hvilke dyr og planter, der kan leve i vandløbet:

Forureningsgrad I = Næsten uforurenet
 Forureningsgrad II = Ret svagt forurenet
 Forureningsgrad III = Ret stærkt forurenet
 Forureningsgrad IV = Overordentligt stærkt forurenet.

I vandløbene lever blandt andet orme, snegle, muslinger, insekter og larver af insekter. Mange af disse smådyr er meget følsomme over for forandringer i det miljø, de lever i. Nogle tåler udmærket forurening, og de vil derfor dominere, når de følsomme arter må give op. S sammensætningen af smådyrsfaunaen afspejler derfor vandløbenes forureningstilstand.

FORURENINGSGRADER I VANDLØB					
	I	II	II-III	III	IV
Hvordan ser vandløbet ud?					
Bunden	Ren	Lidt "fedtet" film af mikroorganismer	Meget "fedtet" film af mikroorganismer	Gråt slam især ved bredderne	Sort stinkende slam
Planter	Mange forskellige men få af hver slags	En del arter	Få arter i stort mængde	Få arter	Ingen
Dyr		Mange arter	En del arter	Få arter i stort antal	Meget få og robuste arter i stort antal
Typisk f. eks.					
	Slørvinge-larve	Vårfluelarve	Ferskvands-tangloppe	Vandbænke-bidder	Røde orme

For at målsætningen i vandløbsplanen kan opfyldes, må forureningsgraden i de enkelte målsætningsgrupper ikke blive ringere end nedenfor anført.

Målsætning

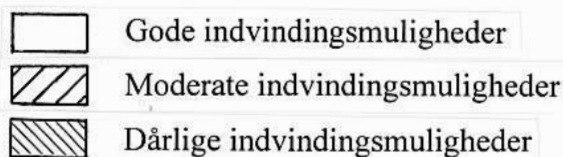
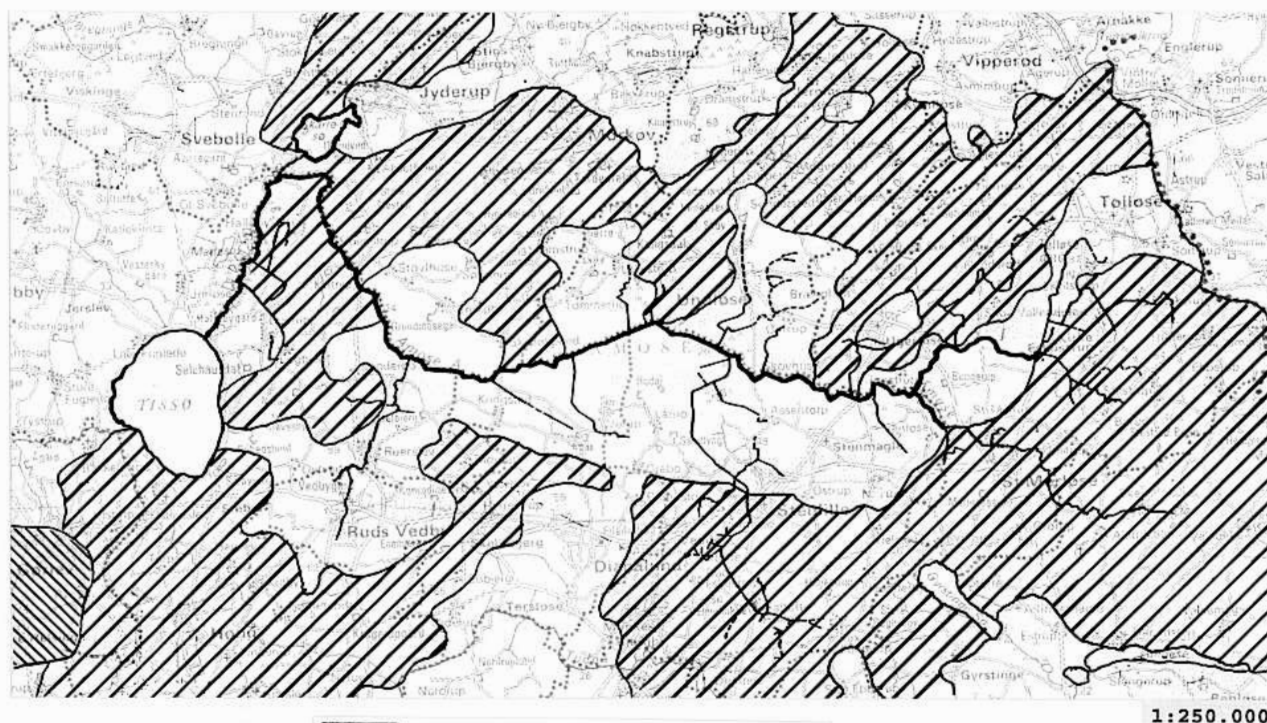
Maksimal forureningsgrad

A	II
B ₁	II
B ₂	II
B ₃	II undtagelsesvis II-III
C	II-III
D	III
E	II-III

4.3 Vandindvindingsplan

Vandforsyning Vandindvindingsplanen skal sikre en tilstrækkelig og kvalitetsmæssig tilfredsstillende vandforsyning til befolkning og erhvervsliv, men skal også tage hensyn til vandløbenes vandføring. Vandindvindingsplanen er derfor afvejet i forhold til vandområdeplanen.

Indvinding Amtet er inddelt i områder med "gode indvindingsmuligheder", "moderate indvindingsmuligheder" og "dårlige indvindingsmuligheder", jfr. kortudsnit. Disse betegnelser angiver indvindingsmuligheder i forhold til recipienter. Gode indvindingsmuligheder i Åmose Å-systemet findes især ved Undløse, Ugerløse og Bonderup samt i området omkring Ruds Vedby.

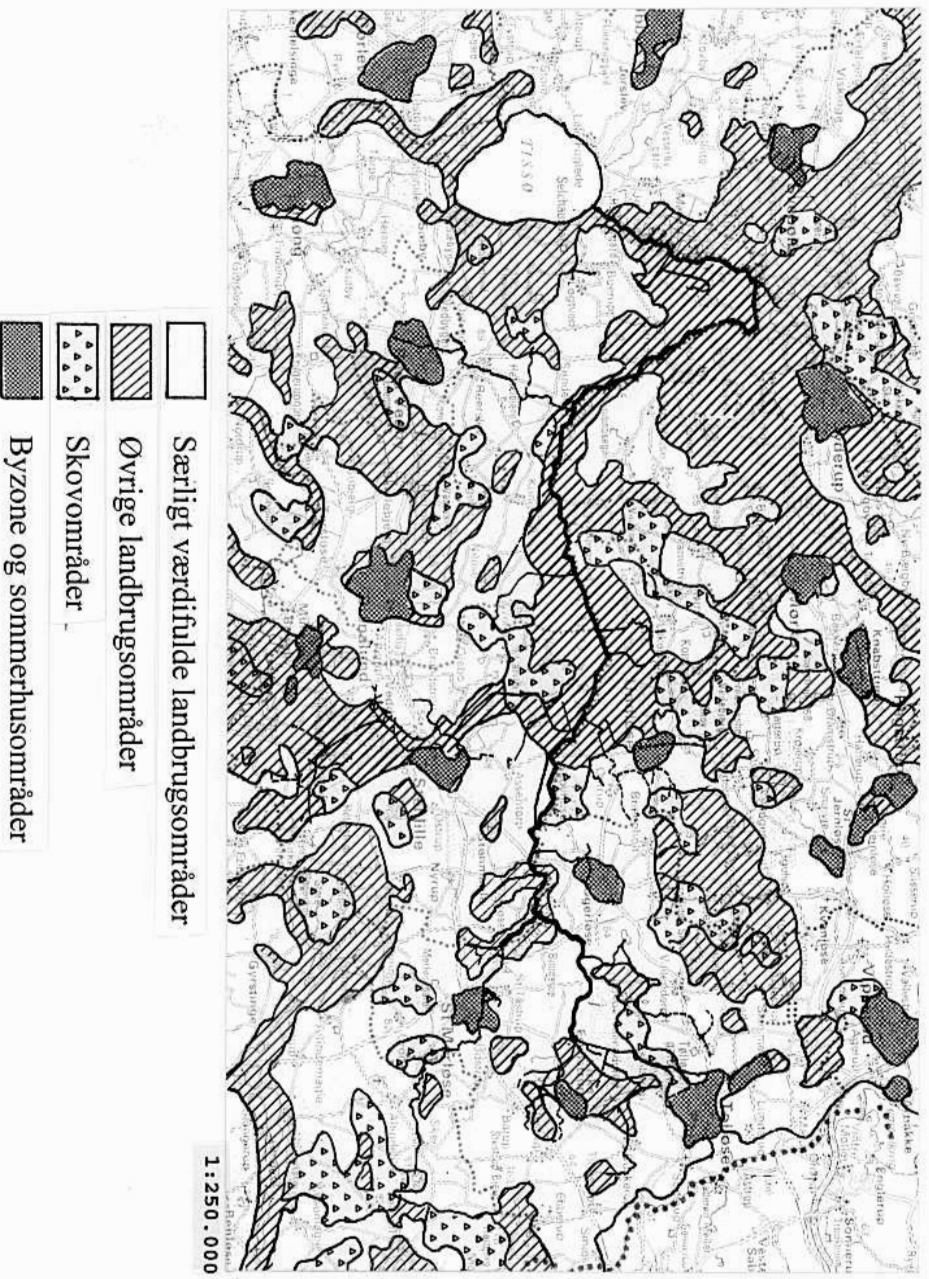

Markvanding Der vil ikke kunne påregnes øget indvinding af grundvand til markvanding i området, ligesom der heller ikke vil blive givet tilladelse til indvinding af overfladevand til markvanding.

4.4

Landbrugsplan

Landbrugsplanen opdeler arealerne i amtet i forskellige områdetyper, som det fremgår af det efterfølgende kortudsnit.

Særlig værdifulde landbrugsområder

Kun omkring Brændemølle Å, Tysinge Å og Tåstrup-Skee Å er der i nærheden af vandløbene større sammenhængende arealer, som i landbrugsplanen er udlagt som "særligt værdifuldt landbrugsområde".

Øvrige landbrugsområder

Arealerne langs Åmose Å og Sandlyng Å er for en stor del udlagt til "øvrige landbrugsområder".

Marginaljorder

Landbrugsplanen har udpeget marginaljorder langs Øvre Halleby Å og dele af Åmose Å og Sandlyng Å.

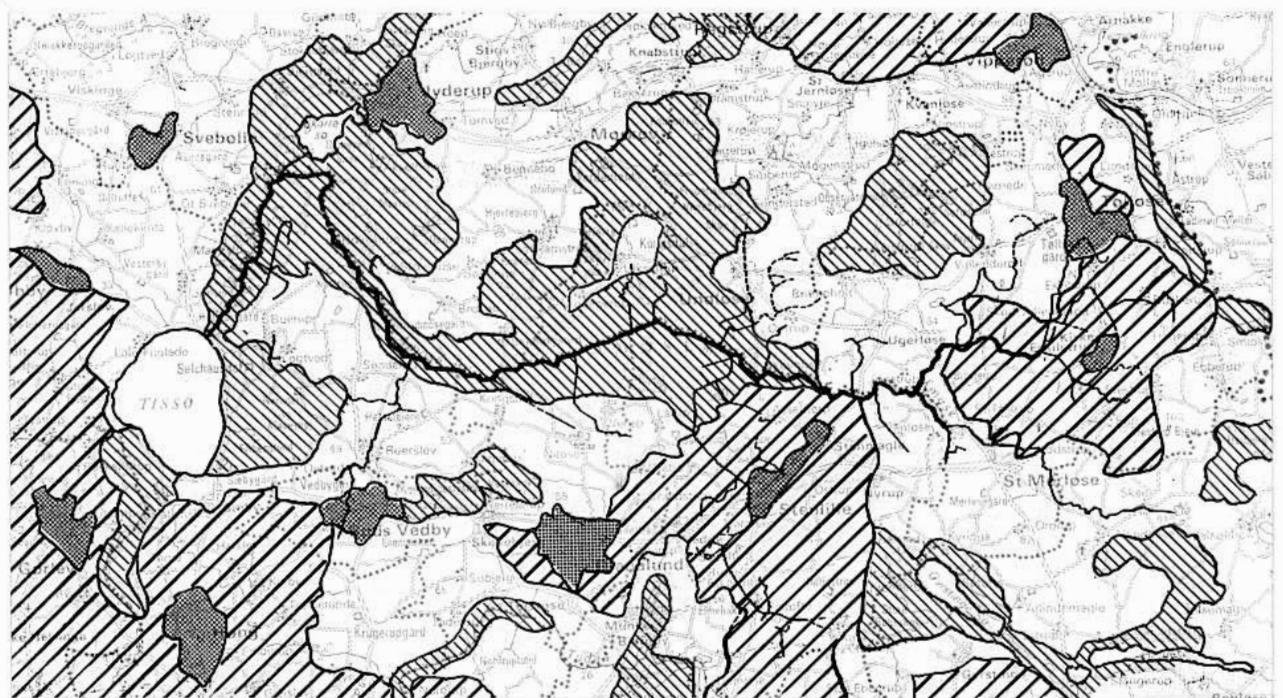
4.5

Fredningsplan

I fredningsplanen opdeles landskabet i følgende områdekategorier:

- Særligt beskyttelsesområde
- Sammenhængende naturområde
- Andre områder.

Områdernes beliggenhed i området omkring Åmose Å fremgår af kortudsnittet nedenfor.

	Særlige beskyttelsesområder
	Sammenhængende naturområder
	Andre områder
	By- og sommerhusområder

Økologiske forbindelser

Vandløbene har en meget vigtig funktion i landskabet, idet de fungerer som økologiske spredningsveje mellem de forskellige naturområder. I fredningsplanen indgår alle de større vandløb og flere af de små vandløb i et net af økologiske forbindelser. I disse forløb skal forholdene for vilde dyre- og plantearter fastholdes og helst forbedres.

§ 3-vandløb

Samtlige amtsvandløb og kommunevandløb samt en del private vandløb er omfattet af beskyttelsesreglerne i naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljøfølsomme
områder

Ådalene og engområderne langs vandløbene vil ofte være følsomme over for indgreb. Derfor er mange af disse udlagt til miljøfølsomme områder, hvor der ydes tilskud til en miljøvenlig udnyttelse af jorden.

Målsætningen for disse områder er, at arealerne skal udgå af omdrift ved at overgå til græsningsarealer med forbud mod eller reduceret gødskning og sprøjtning samt begrænsninger med hensyn til dræning.

5. Konsekvensvurdering

Vandløbsloven af 9. juni 1982 skal sikre, at vandløbene kan benyttes til afledning af vand, og at de foranstaltninger, der foretages i vandløbene, skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten.

Nye regulativer

Ved udarbejdelsen af nye regulativer skal vandløbets fremtidige fysiske tilstand og vandføringsevne fastlægges på baggrund af den målsætning, der er fastsat for vandløbet. Samtidig skal det sikres, at de bestående afvandingsmæssige interesser fortsat tilgodeses.

5.1

Generelt om afvandingsmæssige og miljømæssige forhold.

Det sikres så vidt muligt, at vandføringsevnen ikke forringes i forhold til tidligere regulativ.

Som hovedregel tages udgangspunkt i vandløbets faktiske tilstand.

Hvis vandløbets faktiske tilstand miljømæssigt er ringere, end den ville være efter det gældende regulativ, bør der i stedet for tages udgangspunkt i det gældende regulativ, selvom dette vil betyde en forringelse af vandløbets nuværende vandføringsevne.

Dette kan f.eks. være aktuelt, hvis vandløbet er blevet bredere og måske også dybere, end det skulle være efter regulativet, og dermed har fået en lavere vandhastighed med større risiko for aflejringer til følge.

Hvis vandløbet derimod er blevet smallere og dybere end regulativet foreskriver, er de miljømæssige forhold i vandløbet normalt bedre, end de ville være efter det hidtidige regulativ. Hvis vandføringsevnen i sådanne tilfælde er lig med eller større end fastsat i tidligere regulativ, fastsættes vandføringsevnen ud fra de nuværende faktiske forhold.

Vedligeholdelse

Vedligeholdelsen af vandløbene vil fremtidig være afhængig af, om det er de naturmæssige, de miljømæssige eller de afvandingsmæssige forhold, som er højest prioriteret.

Efterfølgende omtales forskellige krav til vandløbets karakter, vandføringsevne eller skikkelse, som ønskes sikret ved vedligeholdelsen af vandløbet.

Naturgivne forhold

Hvor vandløbet har tilstrækkeligt fald til, at der ikke sker aflejringer, vil grødevæksten som regel også være mere begrænset på grund af en stærkere strøm i vandløbet.

Sådanne naturgivne forhold vil i de fleste tilfælde sikre en rimelig afvanding, uden at der er behov for en løbende vedligeholdelse. Det kan også forekomme, at arealinteresserne er så begrænsede, at vedligeholdelse ikke er nødvendig. Vedligeholdelsen vil ofte kun bestå i en kontrol af grødevæksten og eventuelt en let slåning af denne.

Vandføringsevne Hidtil gældende regulativer har stillet krav til vandløbenes skikkelse. Dette skikkelseskrav giver ikke garanti for, at vandføringsevnen er tilstrækkelig god, eller at miljøet tilgodeses.

På strækninger, hvor vandløbene er højt målsatte, og hvor der ikke sker en stuvningspåvirkning fra hav eller sø, kan der i stedet for stilles krav om, at vandføringsevnen ved enhver vandstand opfylder en minimumsværdi.

Denne minimumsværdi vil alle steder være mindst lige så god som krævet i tidligere regulativ.

Tværsnitsareal Vandløbets vandføringsevne kan også sikres ved, at der fremtidigt stilles krav om, at der under bestemte vandstandskoter (30 cm, 60 cm og 110 cm over nuværende regulativmæssige bundkote) er et mindste tværsnitsareal. Disse tværsnitsarealer vil alle steder på strækningen være tilsvarende de tværsnitsarealer, som fremgår af tidligere regulativs skikkelseskrav.

Geometrisk skikkelse For vandløb (kanaler), der har en miljømæssig lav målsætning, og de afvandingsmæssige hensyn har højere prioritet, vil vandafledningen som i tidligere regulativer blive sikret ved fastsættelse af en geometrisk skikkelse. Det betyder, at der er faste angivelser af bundbredde, bundkote og skråningsanlæg.

5.2 Specielt for Åmose Å-systemet

Målsætninger Tysinge Å har målsætningen C
Brændemølle Å har målsætningen B₁

Åmose Å har følgende målsætninger:

Tåstrup Å - Brændemølle Å = målsætning B₃
Brændemølle Å - Muskebækken = målsætning C
Muskebækken - Sandlyng Å = målsætning B₃
Sandlyng Å - Bromølle Bro = målsætning C
Bromølle Bro - Tunneludløbet = målsætning B₂

Nedre Åmose Å har målsætningen A/B₂
Øvre Halleby Å har målsætningen B₃

Specielt for Åmose Å (strækningen Sandlyng Å - Bromølle)

For at tilnærme Åmose Å's hidtidige regulativmæssige dimensioner til åens eksisterende skikkelse er åbundens teoretiske fald forøget en smule på strækningen fra tilløbet af Sandlyng Å til tilløbet af Reerslev Møllerende.

På strækningen fra Sandlyng Å til Skellingsted Bro er faldet forøget fra 0,10 ‰ til 0,12 ‰, og fra Skellingsted Bro til Reerslev Møllerende fra 0,10 ‰ til 0,11 ‰.

Det betyder, at den teoretiske bundkote i forhold til det hidtil gældende regulativ er sænket med 17 cm ved Skellingsted Bro og med 20 cm ved tilløbet af Reerslev Møllerende.

Som følge heraf er faldet fra Reerslev Møllerende til Bromølle Bro reduceret fra 0,10 ‰ til 0,05 ‰, således at bundkoterne ved strækningens begyndelsespunkt (ved tilløbet af Sandlyng Å) samt ved Bromølle Bro er fastholdt som i det hidtil gældende regulativ.

Konsekvensen af denne mindre ændring vil være en lille forbedring af den regulativmæssige vandføringsevne opstrøms Reerslev Møllerende og en lille forringelse nedstrøms Møllerenden.

Det skønnes, at denne ændring ikke vil forringe de miljømæssige forhold i vandløbet.

Derimod vil vandløbets nuværende vandføringsevne ikke kunne forventes opretholdt i fuldt omfang, idet der ved den ændrede grødeskæringspraksis vil blive efterladt grøde udenfor den teoretiske bundbredde og i sommerperioden udenfor de fastsatte strømrendebredder.

Dette vil til gengæld være til gavn for de miljømæssige forhold i vandløbet.

Specielt for Øvre Halleby Å

Opmålingen af Øvre Halleby Å viser, at vandløbet på størstedelen af strækningen er betydeligt dybere og bredere, end det skulle være efter det hidtil gældende regulativ.

For at tilnærme Øvre Halleby Å's hidtidige regulativmæssige dimensioner til åens eksisterende skikkelse er de teoretiske bundkoter sænket fra 58 cm ca. 700 m nedstrøms åens begyndelsespunkt ved Hejrebjerg Skov til 5 cm ved udløbet i Tissø, mens de teoretiske bundbredder er fastholdt i samme bredde som i det hidtil gældende regulativ.

Konsekvensen heraf vil være en forbedring af vandløbets regulativmæssige vandføringsevne. Det skønnes, at ændringen af de teoretiske bundkoter ikke vil forringe de miljømæssige forhold i vandløbet.

Derimod vil vandløbets nuværende vandføringsevne ikke kunne forventes opretholdt i fuldt omfang, idet der ved den ændrede grødeskæringspraksis vil blive efterladt grøde udenfor den regulativmæssige bundbredde og i sommerperioden udenfor de fastsatte strømrendebredder.

Dette vil til gengæld være til gavn for de miljømæssige forhold i vandløbet.

5.3

Vedligeholdelseskrav

Den øvre del af Åmose Å (opstrøms Sandlyng Å) samt Brændemølle Å vil blive vedligeholdt således, at der sikres en fastlagt vandføringsevne, der er mindst lige så god som den, der fremgår af det tidligere regulativ.

Tysinge Å og strækningen af Åmose Å fra Sandlyng Å til Bromølle samt Øvre Halleby Å vil blive vedligeholdt således, at der sikres et minimumstværsnitsareal under bestemte vandstandskoter.

Dette minimumstværsnitsareal vil så vidt muligt alle steder være mindst tilsvarende de tværsnitsarealer, som fremgår af det tidligere regulativ.

Oprensning

Oprensning foretages kun, såfremt det ved kontrolmålinger af vandføringsevne eller tværsnitsarealer konstateres, at den fastlagte vandføringsevne eller de fastsatte minimumstværsnitsarealer for den givne vandstand ikke er overholdt.

Ved oprensning må de fastsatte minimumsværdier for tværsnitsarealer maksimalt forøges med 10%.

Oprensningen søges begrænset til den naturlige strømrende.

Grødeskæring

For at sikre vandføringsevnen i sommerperioden foretages 2-3 grødeskæringer i perioden fra 1/5 - 15/10.

Strømrende

Grøden skæres således, at der dannes en strømrende, som skal have et slynget forløb. Strørendens bredde vil være afstemt efter faldforhold og risiko for oversvømmelser. Da sommervandføringen ofte er lav, vil strørenden sikre en rimelig vanddybde og grødevækst, således at der skabes acceptable levesteder for fisk og smådyr.

De steder, hvor grøden kan resultere i, at drænudløb tilslammes, vil vandløbsvæsenet skære grøden ud for udløbene. Herved dannes ingen aflejringer, og der sikres frit afløb fra drænledninger. Forudsætningen er dog, at lodsejeren afmærker drænudløbene og giver meddelelse herom til vandløbsvæsenet.

Dobbeltprofil

Ved kun at skære grøde i en strømrende dannes et dobbeltprofil. Ved lave vandføringer løber der kun vand i selve strørenden, mens hele profilet vil blive udnyttet ved større afstrømninger.

Miljøforhold

Strørendeskæring medfører, at der skabes en friskere strøm især i de mindre vandløb, hvilket igen medfører bedre iltforhold i vandet og færre aflejringer på bunden. Den ændrede grødeskæringspraksis er derfor både vandføringsmæssigt og biologisk set en forbedring af tidligere forhold.

Miljøforhold	Grødeskæring foretages fremtidigt mindst lige så ofte som tidligere, hvilket sammenholdt med de ovenfor nævnte forhold betyder, at risikoen for tilgroning af hele profilet nedsættes betydeligt.
Skråninger og bræmmer	Græs- og urtevegetationen langs vandløbet skal fremover slås så lidt som muligt eller helst slet ikke. Derved øges beskygningen af vandløbet, der medfører en begrænsning af grødevæksten og forbedrede iltforhold i vandet. Herved skabes bedre livsbetingelser for det dyreliv, som lever i og langs vandløbene. Slåning af skråningerne begrænses til de tilfælde, hvor det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af grødeskæringen eller til sikring af diger og lignende.
Uønskede arter	På arealer med dominans af uønskede arter som f.eks. stor nælde og bjørneklo kan der også ske en slåning af skråningerne
Bræmmebredden	Den dyrkningsfri bræmme langs vandløbet har tidligere været 1,25 m bred. Det har vist sig, at denne bredde som følge af landbrugets anvendelse af tunge maskiner langs vandløbskanterne ikke er tilstrækkelig til at sikre stabile skråninger eller til at forhindre udskylning af jord og eventuelle gødningsrester fra markerne.
Bræmmebredden	Da bræmmebredden mange steder heller ikke er blevet overholdt, har der været risiko for nedskridninger og udskylninger af jord o.lign. til skade for vandmiljøet i vandløbet. Bræmmebredden er derfor forøget derfor til 2,00 m i overensstemmelse med den ændring af vandløbslovens § 69, som blev vedtaget i forbindelse med vedtagelsen af den nye naturbeskyttelseslov. Ændringen gælder fra 1. juli 1992. Der betales ikke erstatning for rådighedsindskrænkningen som følge af forøgelsen af bræmmebredden, med mindre dette vil blive påbudt ved en retlig afgørelse.

Sorø, den 1. september 1996